

Indefinits romanics, indefinits occitans

Patric Sauzet¹

¹CLLE-ERSS, Université Jean-Jaurès Toulouse 2

Las lengas romanicas an en comun l'emplec d'articles. Totas las lengas romanicas an desenvolopat un article definit (eissit del demonstratiu latin ILLE, mai rarament IPSE) e un article indefinit (eissit del numeral UNUS). Per efiech de son etimologia numeral e del mantiniment d'una omonimia o d'una paronimia amb lo numeral romanic, l'emplec de l'article indefinit es limitat a la determinacion dels noms singulars comptables (levat cas especific dels plurals lexicals *unas oras*, *una estenalhas*). Pels noms comptables plurals e pels massics l'abséncia d'article exprimit demòra la règla dins una bona part de la Romània (peninsula iberica, sud del peninsula italica). La combinason de la preposicion « de » amb l'article definit es la solucion del francés e una solucion de l'italian.

L'occitan presenta un resum o una acorcha de las solucions romanicas (BOURCIEZ 1967, §§ 115, 236c; LAFONT 1967, p. 121). I trobam a l'abséncia d'article al sud-oèst (majoritat del gascon, lengadocian sud-occidental) : *béver aiga*, *manjar pomas*. Trobam al nòrd oèst (medoquin, lemosin) la combinason « de » + article definit : *beure de l'aiga*, *manjar de las pomas*. La solucion majoritària en occitan es l'emplec de la preposicion « de » nuda per marcar los indefinits massic e plural : *beure d'aiga*, *manjar de pomas*.

Es interessant de crosar l'expression de l'indefinit en occitan amb aquela del plural, dins la mesura qu'entre las tres solucions d'expression de l'indefinit plural o massic una sola marca lo nombre. L'occitan mòstra l'abséncia de correlacion entre lo non marcatge del nombre sul nom e son marcatge sul determinador indefinit. D'un costat lo provençal, tipicament, marca pas (foneticament) lo plural sul nom ni sus l'indefinit, d'autre costat, e invèrsament, lo gascon septentrional (medoquin) e lo lemosin marcan lo plural sul nom en tot presentar d'indefinits articulats, marcats pel genre e pel nombre.

prov.	<i>una poma</i>	[,yno p'umo]	<i>de pomas</i>	[de p'umo_]
	(Lei Santas ALF 871, Lo Martegue ALF 872, Aiguièira ALF 873 etc.)			
gasc. sept.	<i>una poma</i>	[,yno p'umo]	<i>de las pomas</i>	[de las p'umos]
	(Cissac de Medòc ALG 649)			

Nòstra presentacion assajarà de precisar l'areologia combinada de l'indefiniçion e del nombre. Malgrat son ancianetat, l'ALF demòra un esplech preciós per aquò far, en particular en utilizant las partidas d'aquel Atlàs que son estadas

recampadas dins la basa de donadas *SYMILA*.

Ça que la, las mapas de l'ALF presentan qualques suspresas s'òm las rapòrta a las descripcions correntas de la reparticion de las formas d'indefinit plural en occitan. Primièr (çò qu'es pas qu'una mièja suspresa) fan aparéisser de zònas ibridas ont mai d'una solucion, las tres se ne vira, còexitisson. Fan tanben emerir una zòna provençala rodanenca ont la solucion *manjar dei pomas* sembla regulara puslèu que la solucion provençala canonica *manjar de pomas* [manʒa-dep'umo]. Enfin se tròban notadament dins Tarn e dins Aude de formas que son foneticament [dej] (mai rarament [daj]) e que son de mal analisar localament coma de combinasons regularas « de » + art.def. Assajarem d'establir la natura e l'origina d'aquelas formas e de triar entre tres ipotèsis :

- que sián de formas contractas atípicas de combinasons prep. + art.definit,
- que sián una preposicion etimologicament complexa (< DE EX, vej. RUSSO (2022) que prepausa aquesta etimologia pel francoprovençal)
- que sián la resulta d'un pluralizacion dirècta de la preposicion passada a l'estatut d'article.

Referéncias

- BOURCIEZ, Édouard (1967). *Éléments de linguistique romane*. 5e éd. Paris : Klincksieck. XVII-783 p.
- LAFONT, Robert (1967). *La phrase occitane*. Paris : PUF.
- RUSSO, Michela (2022). « The 'invariable' de-Element and the Indefiniteness in a minority Gallo-Romance language (Franco-Provençal) and in Gallo-Italian Northern dialects. A real bare "de"? New hints from the consonantal liaison and UR representation ». The Old World Conference on Phonology (OCP). poster. Donostia.
- SYMILA* (2014). URL : <http://symila.univ-tlse2.fr>.